Bilaga 3: Rekommendationer med råd om rådgivning vid tobaksbruk enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder i landstingens/regionernas Rek-listor och andra till Rek-listornma relaterade dokument 2017

Version 2018-03-21

Kommentarer om kategorisering av diagnoser/tillstånd:
Diagnoser/tillstånd i både Rek-listor och andra till Rek-listorna relaterade dokument kategoriserade
Rek (diagnos/tillstånd) i rött = Diagnoser/tillstånd med prioritet 1-3 för TOBAKSBRUK enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder
Rek (diagnos/tillstånd) i svart = Andra diagnoser/tillstånd än med prioritet 1-3 för TOBAKSBRUK enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder
Understrukna diagnoser/tillstånd i rött eller svart = Diagnoser/tillstånd som ingår i Primärvårdskvalitet

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	*Summa Rek Hjärt-kärlsjukdom enl NR (kolumn O+P+Aj)*	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	*Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)*	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	*Summa Rek Psykiatri enl NR (kolumn AJ+AK)*	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Blekinge - del 1 av 2 **1) Rekommenderade läkemedel 2017** **2) Rekommenderade läkemedel. Bakgrundsmaterial, 2017**	**Blekinge 1-2), Tobak del 1 av 2** **1) Rekommenderade läkemedel 2017** **Hjärta - Kärl** - Vid all form av hjärt-kärlsjukdom rekommenderas *rökstopp* .. **Andningsorganen/KOL** - *Rökstopp/rökavvänjning* ska alltid ingå vid behandling av KOL hos *rökare* . **2) Rekommenderade läkemedel. Bakgrundsmaterial, 2017** **Diabetes, Endokrinologi och Hematologi/ 1) Diabetes typ 2** - .. faktorer som påverkar risken för hjärt- kärlsjukdomar är .. *rökning* .. *rökstopp* minskar påtagligt risken för diabeteskomplikationer .. påverbara riskfaktorer för hjärt- kärlsjukdom .. *rökstopp* av central betydelse .. Rekommendation: *Hälso- och sjukvården bör erbjuda personer med diabetes som röker stöd till rökstopp* ; **2) Osteoporos** - Relativa/svagare riskfaktorer: .. *Tobaksrökning* .. **Hjärta - Kärl/ 1) Hypertoni** - Hemblodtrycksmätning .. för att .. få patienten motiverad till livsstilsändringar (.. *rökstopp* ..); **2) Stabil ischemisk hjärtsjukdom** - Riskfaktorer: *Rökning* ..; **3) Sekundär prevention efter hjärtinfarkt** - .. *Rökstopp och tobaksavvänjning* .. ; **4) Hyperkolesterolemi** - .. ökad risk för hjärtkärlsjukdom: .. *rökning* .. Livsstilsråd är alltid motiverade vid lipidrubbning, oavsett om läkemedel sätts in eller ej .. *rökstopp* .. kan alltid rekommenderas .. Hög risk .. *rökare* .. ; **5) Lipidrubbning** - Hög risk .. *rökare* ..; **6) Perifer kärlsjukdom** - *Rökstopp* .. är viktiga åtgärder .. **Andningsorganen/KOL (Obstruktiv lungsjukdom) diagnos** - .. *Rökstopp/rökavvänjning* ska alltid ingå vid behandling .. Det är klarlagt att *rökstopp* också hos äldre personer innebär en klart reducerad risk för nyinsjuknande i hjärt-, kärl-, lung- och cancersjukdomar .. Dock behövs ofta ytterligare *rökslutarstöd* .. *Rökstopp inför* **kirurgi** minskar förekomsten av postoperativa komplikationer .. **Mun Mage Tarm/ 1) Gastroesofageal refluxsjukdom (GERD)** - Livsstilsförändringar: .. *Undvik rökning* ..; **2) Ulcusprofylax** .. - Riskfaktorer för magsårsblödning: .. *rökning* .. kan ge ökad risk för magsår ..	1	1	1	1				1	1				1	1		1			1	1						1		1	1			1											
Blekinge - del 2 av 2 **1) Rekommenderade läkemedel 2017** **2) Rekommenderade läkemedel. Bakgrundsmaterial, 2017**	**Blekinge 1-2), Tobak del 2 av 2** **2) Rekommenderade läkemedel. Bakgrundsmaterial, 2017 - fortsättning** **Gynekologi/Kombinerad hormonell antikonception** - *Rökning* ökar risken för hjärt-kärlkomplikationer hos kvinnor som använder kombinerade p-piller, plåster eller p-ring jämfört med kvinnor som inte använder kombinationspreparat. Det finns därför goda skäl att *ta upp frågan om tobaksbruk* i samband med rådgivningen. För *rökande kvinnor* bör annan metod rekommenderas efter 35 - 40 års ålder .. **Psykiatri/Behandling av gravida och ammande** - Obehandlad **psykisk sjukdom** under graviditet är kopplat till en högre användning av beroendeframkallande medel inklusive .. *rökning* ..											1	1				1																	1											
Dalarna **1) Terapirekommendationer 2016-2017. Råd och rekommendationer för läkemedelsanvändning**	**Dalarna, Tobak** **Endokrinologi/Typ 2 Diabetes** - Primärt baseras behandling i huvudsak på .. *rökstopp* .. Stor vikt ska läggas vid *rökstopp* .. **Hjärt-kärlsjukdom/ 1) Hyperlipidemi vid kärlsjukdom** - *Väg in riskfaktorer såsom .. rökning* ..; **2) Ischemisk hjärtsjukdom** - *Riskfaktorer såsom .. rökning .. ska beaktas* .. Livsstilsförändring såsom .. *rökstopp* är hörnpelare i den icke-farmakologiska behandlingen; **3) Hypertoni** - Patientens sammanlagda risk för hjärtkärlsjukdom (t ex .. *rökning* ..) ska avgöra om blodtrycksbehandling bör påbörjas. Livsstilsåtgärder i form av *rökstopp* .. är basen för all behandling av högt blodtryck .. *Rökning* är en stark riskfaktor. *Rökstopp* är mycket viktigt. **Hudsjukdomar/Hidroadenitis suppurativa** - Förvärrande faktorer är *rökning* .. Förorda *rökstopp* .. när det är indicerat. **Gynekologi/Antikonception** - Andra kända riskfaktorer för venös blodpropp är *rökning* .. Kombinerade p-piller bör inte ges till *rökande kvinnor > 35 år* . **Luftvägs- och allergisjukdomar/ 1) Astma** - Icke farmakologisk behandling av astma. .. *Genomgång och eliminering av utlösande orsaker: rökning* ..; **2) KOL - Kroniskt obstruktiv lungsjukdom** - KOL är starkt relaterad till *tobaksrökning* .. Tidig insats med *rökstopp* är avgörande. *Rökstopp* är den viktigaste åtgärden vid omhändertagande av KOL-patient och den enda åtgärd som kan bromsa sjukdomsförloppet .. *Fråga om tobaksbruk vid varje besök. Erbjud stöd och behandling hos tobaksavvänjare eller rekommendera annan information eller hjälp* .. **Munhålans sjukdomar/Svampinfektion** - .. *rökning* .. är .. predisponerande faktorer. **Osteoporos** - All läkemedelsbehandling ska föregås av rekommendationer om .. *rökstopp.*	1	1	0	0				1				1		1		1	1			1	1				1	1		1		1		1											
Gotland **1) Förårdeslistu medikamentar. Rekommenderade Läkemedel 2017**	**Gotland, Tobak** *I inledningen sid 3, st 3 4 rader om levnadsvanornas betydelse* **Osteoporos** - Först och främst *rökstopp* .. **Diabetes typ 2** - Livsstilsåtgärder med råd om .. *rökstopp* .. utgör grunden för diabetesbehandling. **Hjärta - kärl/ 1) Hypertoni** - Basbehandling vid högt blodtryck är *rökstopp* .. ; **2) Perifer artärsjukdom** - *Rökstopp* .. är basbehandling. **Andningsorganen/KOL** - Att *sluta röka* är den viktigaste åtgärden vid KOL, eftersom endast *rökstopp* minskar sjukdomens progress ..	1	1	0	0				1								1				1						1		1				1											

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	*Summa Rek Hjärt kärlsjukdom ent NR (kolumn O+P+R)*	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	*Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)*	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	*Summa Rek Psykiatri ent NR (kolumn AJ+AK)*	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Gävleborg - del 1 av 2 **1a) Rekommendationer 2017-2018, långversion** **1b) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, fickversion** **1c) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, app**	**Gävleborg del 1 (1a-b) av 2 (1c), Tobak** **1a) Läkemedel Rekommendationer 2017-2018, lång version** **Andningsorganen/Astma och KOL** - Det finns tre effektiva behandlingsformer vid KOL – effektivast är *rökstopp* .. Den viktigaste behandlingsåtgärden vid KOL är således *rökstopp* .. *Rökstopp/rökavvänjning* ska alltid ingå vid behandling av KOL hos *rökare* .. **Diabetes** - Det är viktigt att behandlingen fokuserar på den totala riskprofilen, innefattande livsstilsförändringar *(rökstopp* ..) .. **Hjärta/ 1) Hyperlipidemi** - Icke-farmakologisk behandling. Livsstilsråd är alltid motiverade vid lipidrubbning, oavsett om läkemedel sätts in eller ej .. *rökstopp* .. kan alltid rekommenderas; **2) Kranskärlssjukdom** - Icke-farmakologisk behandling. *Rökstopp.* .. ; **3) Hjärtsvikt** - Övrig icke-farmakologisk behandling .. *Rökstopp* .. **Infektioner/Akut bronkit** - Rekommendera *rökstopp* för *rökare.* **Osteoporos** - *Basutredning vid osteoporos .. Rök-..vanor* .. Generell behandling. Osteoporosbehandling för att förebygga nya frakturer vid primär osteoporos bygger på tre delar: Livsstilsfaktorer .. *Rökning ska undvikas* eftersom det påskyndar osteoporos-utveckling. **1 b) Läkemedel Rekommendationer 2017-2018 - fickversion** **Infektionssjukdomar/ 1) Akut Bronkit** - Rekommendera *rökstopp för rökare* ; **2) KOL** - Det finns tre effektiva behandlingsformer vid KOL – effektivast är *rökstopp* .. Den viktigaste behandlingsåtgärden vid KOL är således *rökstopp* .. *Rökstopp/rökavvänjning* ska alltid ingå vid behandling av KOL hos *rökare.* **1c) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, webbversion av app - se del 2**	1	1	0	0				1						1	1		1			1					1	1	1	1				1												
Gävleborg - del 2 av 2 **1a) Rekommendationer 2017-2018, långversion** **1b) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, fickversion** **1c) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, app**	**Gävleborg del 2 (1a-b) av 2 (1c), Tobak** **1c) Läkemedel rekommendationer 2017-2018, webbversion av app** Sjukdomsförebyggande metoder: Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande (NR) metoder ger stöd till evidensbaserade åtgärder för att motivera personer med ohälsosamma levnadsvanor .. till förändring. .. (Anm: Texten nedan är omarbetad och förkortad). Diagnosspecifika rekommendationer vid *tobaksbruk:* För vissa grupper är *rökning* mer riskfyllt än för andra. Det är särskilt angeläget att dessa får hjälp att sluta med sitt *tobaksbruk.* Exempel på högriskgrupper är patienter med (förutom de flesta som nämns nedan) **övervikt eller fetma** .. För vissa grupper finns det specifika rekommendationer: Rekommendation om *någon form av kvalificerat rådgivande samtal (prio 1, se * och ** nedan)* ges vid **Diabetes*; Cancer; Hjärt-kärlsjukdomar/ 1) Hjärt-kärlsjukdom***, 2) Högt blodtryck, 3) Blodfettsrubbning; Operation*** (se även särskild text nedan); **Lungsjukdom/ 1) Lungsjukdom*, 2) Lungcancer** och **Psykiatri/ 1) Schizofreni, 2) Depression.** Rekommendation om *proaktiv telefonrådgivning (prio 3*) ges vid Diabetes; **Operation** och Lungsjukdom. Rekommendation om *rådgivande samtal (prio 4)* ges vid Diabetes och Cancer. Anm: Kvalificerat rådgivande samtal som bör ges *med eller utan tillägg av nikotinläkemedel eller ** med uppföljning i minst en månad. *Rökfri* i samband med operation .. Det potentiella värdet av förbättrad behandlingseffekt, minskad läkemedelsanvändning, kortare vårdtid och sjukskrivningstid är betydande. *Rökfrihet* bör eftersträvas minst 4 veckor preoperativt samt 4 veckor postoperativt för att ge den bästa förutsättningen för patienten. Detta halverar risken för postoperativa komplikationer. *Rökstopp* på operationsdagen samt 4 veckor postoperativt direkt efter akuta operationer minskar det totala antalet komplikationer. ..						1			1				1			1																		1	1		1				1		
Halland - del 1 av 2 **1) Terapirekommenationer 2017**	**Halland, Tobak del 1 av 2** *Eget kapitel Sjukdomsförebyggande metoder/levnadsvanor* (5 sidor) inkl avnsitt om Tobaksfritt i samband med operation samt Allmänna råd. Gäller samtliga >2 år. Undvik tobak - rökstopp samt Råd för spädbarn och vårdnadshavare. Rök inte! Föräldrar och andra vårdnadshavares rökning gör att barnen får ökad risk för exempelvis besvär och sjukdomar i öronen och luftvägar. Tobaksbruk under graviditeten ökar risken för graviditetskomplikationer samt ökad risk för plötslig spädbarnsdöd. **Allergi, astma och KOL/ 1) Astma hos vuxna** - *Undvika* försämrande faktorer .. *rökning* ; **2) KOL** - Den avgörande etiologiska faktorn till KOL är *rökning.* Den enda behandlingen som påtagligt påverkar prognosen är *rökstopp* .. Vid KOL är *rökstopp* den enda verkligt effektiva behandlingen .. Entydiga resultat visar att patienter som *slutar röka* har en mer gynnsam lungfunktionsutveckling än patienter som fortsätter att *röka* . **Diabetes** - Behandlingsstrategi - Samtal om levnadsvanor (*rökstopp* ..) .. För *rökare* är *rökstopp* den viktigaste åtgärden för riskreduktion, kardiovaskulär risk halveras några år efter *rökstopp. Rökstoppshjälp* skall erbjudas alla motiverade. **Gynekologi/Urinträngning inkontinens** - *Utredning och diagnos .. rökning.* **Hjärt- och kärlsjukdomar** - **1)** Sjukdomsförebyggande metoder/levnadsvanor vad gäller .. *rökning* .. *Rökstopp* är vid *rökning* den viktigaste förebyggande åtgärden. Även *passiv rökning bör undvikas* . *Tobaksrökning* fördubblar risken for hjärt- och kärlsjukdom jämfört med icke-rökare. *Antalet rökta cigaretter* spelar lika stor roll som om hypertonin eller hyperkolesterolemin är måttlig eller uttalad. Studier talar för att *rökstopp* medför att risken for hjärt-kärlsjukdom hos en *tidigare rökare* efter några ar minskat till näst intill den for icke-rökare .. *;* **2) Hypertoni** - *Rökning* .. Kvalificerade rådgivande samtal är grundbehandling vid *rökavvänjning* .. *påverka* övriga riskfaktorer .. *rökning* .. Riskfaktorer - *Rökning;* **3) Hyperlipidemi** - Indikationen for lipidsänkande behandling med läkemedel måste bedömas med utgångspunkt från *total riskvärdering* avseende hjärt-kärlsjukdom *utifrån .. rökning* ..; **4) Kranskärlssjukdom** - Utredning av stabil angina pectoris – riskfaktor *rökning* .. Sekundärprevention vid känd kranskärlssjukdom - Livsstilsförändringar .. *Rökstopp.* Stöd med att *sluta röka* ska erbjudas alla *rökare* med kranskärlssjukdom; **5) Hjärtsvikt** - *Rökning är olämpligt vid hjärtsvikt* på grund av negativ påverkan på såväl hjärtarbete som eventuell bakomliggande kranskärlssjukdom; **6) Benartärsjukdom** - Riskfaktorer - *Rökning* är en av de starkaste riskfaktorerna for benartärsjukdom. Terapi: ändrade levnadsvanor (*rökstopp!*) .. Livsstilsförändringar: *Rökstopp,* absolut viktigaste åtgärden hos *rökare!*	1	1	0	0				1				1	1	1	1	1	1		1	1					1	1	1	1															

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	Summa Rek Hjärt kärlsjukdom ent NR (kolumn O+P+R)	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	Summa Rek Psykiatri ent NR (kolumn AJ+AK)	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Halland - del 2 av 2 **1) Terapirekommenationer 2017**	**Halland, Tobak del 2 av 2** **Hudsjukdomar/Pustulosis palmoplantaris -** *Uppmärksamma .. aktiva eller för detta rökare.* **Infektionssjukdomar/ 1) Akut laryngit** .. Behandling - *Rökstopp* ..; **2) Akut Bronkit -** *Rökstopp* .. **Led och reuma -** Alla patienter skall erhålla **osteoporosprofylax** genom *rökstopp* **..** **Mag- och tarm sjukdomar/Ulcusprofylax** - Beakta .. patientens totala risksituation; *rökning* .. **Munhåla och tandvård/ 1) Gingivit** - Bland de predisponerande faktorerna finns *rökning* ..; **2) Parodontit och periimplantit -** Orsaken är bakteriell och predisponerande faktorer är *rökning.* Behandling .. *Upphörande av eventuell rökvana är av stor betydelse;* **3) Candidos** - Predisponerande faktorer är: *Tobaksrökning.* **Neurologi/ 1) Restless legs** - Behandling. I första hand rekommenderas egenvård och livsstilsförändringar, t.ex. *rökstopp;* **2) Stroke** - Risken kan påverkas vid .. *Rökning;* **3) TIA/stroke** - *Anpassade råd ges om i första hand rökning. Rökstopp* halverar risken för återinsjuknande efter fem år. **Obesitas** - Undersökning och bedömning .. *riskfaktorvärdering .. med tonvikt lagd på: .. Rökning .. Följ upp* levnadsvanorna *vid varje återbesök .. tobak ..* **Osteoporos -** Svagare riskfaktorer .. *Rökning .. Påverka* andra riskfaktorer såsom *rökning* .. Understödja *rökstopp.* **Sår - 1) Anamnes ..** *Rökning* .. Minska läkningshämmande faktorer genom t.ex. *rökstopp;* **2) Bensår** - Behandling .. *Rökstopp* ..; **3) Profylax fotsår** - *Rökstopp!* ; **4) Fotsår vid diabetes -** *Rökstopp* är synnerligen viktigt. **Urologi/ED (Erektil Dysfunktion)** - Anamnes .. *rökning* .. **Ögonsjukdomar/Åldersrelaterad makuladegeneration (AMD)** - Makuladegeneration har ett starkt samband med *rökning. Rökstopp är en uppenbar lämplig åtgärd* !																			**1**			**1**							**1**	**1**		**1**						**1**			**1**	**1**	**Sår/bensår/profylax bensår/fotsår + Erektil dysfunktion + Åldersrel makuladegeneration**
Jämtland/Härjedalen **1) Z-Läkemedel 2016-2017**	**Jämtland/Härjedalen, Tobak** **KOL** - *Rökavvänjning* är den enskilt viktigaste åtgärden för patienten över tid. **Gynekologi/antikonception** - *Friska icke-rökande kvinnor som använder kombinerade p-piller kan fortsätta med denna metod fram till klimakteriet.*	**1**	**1**	**0**	**0**								**1**													**1**		**1**																
Jönköping **2) Fakta - allmänt kliniskt kunskapsstöd**	**Jönköping, Tobak** *På "Fakta - allmänt kliniskt kunskapsstöd" på nätet finns eget kapitel "Levnadsvanor"* **Diabetes typ 2 – Behandling** .. *Rökning.* .. *Alla rökande diabetiker ska erbjudas rökavvänjningsstöd.* **Hypertoni - Diagnostik och utredning ..** Riskfaktorer för hjärtsjukdom .. *Rökning;* Behandling. .. *åtgärder mot* alla andra påverkbara riskfaktorer såsom *rökning* ..; Icke-farmakologisk behandling .. *Rökstopp. Rökning ..* är en särskilt viktig riskfaktor för kardiovaskulär sjukdom. *Rökstopp* är därför en av de viktigaste livsstilsåtgärderna för hypertonipatienten. **KOL - Diagnostik och utredning** .. *Cigarettrökning* är den viktigaste riskfaktorn för KOL**.** .. KOL ska misstänkas vid .. främst *tobaksrökning under tillräcklig exponeringstid* .. *Rökstopp* är fundamentalt och den viktigaste enskilda åtgärden. .. *Erbjud stöd med tobaksavvänjningssköterska* och läkemedel.	**0**	**0**	**1**	**1**				**1**								**1**				**1**					**1**		**1**																
Kalmar **1) Rekommenderade läkemedel i Kalmar län 2017**	**Kalmar, Tobak** **Astma KOL** - *Vid* **KOL** *är det viktigt med: Rökstopp ..*	**1**	**1**	**0**	**0**																					**1**		**1**																
Kronoberg **1) Rekommenderade läkemedel 2017**	***Kronoberg, Tobak*** *Eget avsnitt "Levnadsvanor – rekommendationer" (4 sidor)* **Diabetes, Hormoner, Vitamin D/Diabetes** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Frakturprevention - Osteoporos** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Gynekologi och Graviditet/Graviditet** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Hjärta-kärl** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Mage-tarm, Obesitas/ 1) Mage-tarm och 2) Obesitas** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: t obak* .. **Munhåla** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Neurologi och stroke/ 1) Migrän** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* ..; **2) Restless legs syndrom** - *Informera om möjligt samband med .. rökning;* **3) TIA/Stroke – sekundärprevention** - *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* .. **Obstruktiva lungsjukdomar, Tobaksavvänjning/Obstruktiva lungsjukdomar/ 1) -** *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tobak* ..; **2) Kroniskt obstruktiv lungsjukdom – KOL -** *Vid dagligrökning rekommenderas kontakt med tobaksavvänjare* .. **Psykiatri -** *Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor : tobak* .. **Smärta** - Uppmärksamma påverkbara levnadsvanor: tob*ak* ..	**1**	**1**	**0**	**0**				**1**			**1**		**1**					**1**		**1**		**1**	**1**			**1**		**1**	**1**	**1**		**1**	**1**					**1**			**1**		
Norrbotten **1) Rekommenderade läkemedel 2017**	**Norrbotten, Tobak** **Diabetes typ 2** - Grundläggande i all diabetesbehandling är .. *rökstopp* .. Stor vikt bör läggas vid att påverka riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom, t ex .. *rökning* .. **Smärta.** Icke-farmakologisk behandling: *Rökning/Tobak* : Såväl *rökning* som snus, kan bidra till ökad smärtupplevelse. Viktigt att kunna erbjuda hjälp med *tobaksavvänjning.*	**1**	**1**	**0**	**0**				**1**														**1**																				

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	Summa Rek Hjärt kärlsjukdom enl NR (kolumn O+P+R)	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	Summa Rek Psykiatri enl NR (kolumn AJ+AK)	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Skåne **1) Skånelistan 2017. Rekommenderade läkemedel** **2) Bakgrundmaterial till Skånelistans rekommendationer 2017**	**Skåne 1-2), Tobak** **1) Skånelistan 2017** - ingen rekommendation vid tobaksbruk **2) Bakgrundsmaterial Skånelistan 2017** **Astma och KOL/Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL) -** *Rökstopp/rökavvänjning* ska alltid ingå vid behandling av KOL hos *rökare* .. Icke-farmakologisk behandling vid KOL: *Rökstopp* är den enda åtgärd som påtagligt kan minska lungfunktionsförsämring och mortalitet vid KOL .. KOL är är mycket starkt relaterad till *tobaksrökning* .. Samsjuklighet är mycket vanligt, inte minst hjärt-kärlsjukdom som ofta har samma grundorsak, d v s *tobaksrökning.* .. Osteoporos är vanligt hos *rökande* kvinnor .. Alla patienter med KOL-diagnos: I *Rökstopp* .. är ..en av hörnstenarna i behandlingen och bör rekommenderas till alla patienter med KOL. Alla patienter med KOL-diagnos: *Rökstopp* .. Glöm inte *rökavvänjning* hos KOL-patienter, mer effektivt än något läkemedel. **Endokrinologi/Diabetes** - Råd om goda levnadsvanor. En viktig roll för vårdteamet vid diabetes är att erbjuda personerna med typ 2-diabetes stöd för att förändra ohälsosamma levnadsvanor .. *Praktiska tips. Broschyren "Goda levnadsvanor gör skillnad" ger möjlighet för patienten att själv testa sina levnadsvanor kring .. tobak .. samt få olika tips och råd.* **Fetma/Fetmakirurgi** - .. grundstenarna i behandlingen .. *rökstopp* .. **Gynekologi** – ökad risk för **ventrombos** .. *rökning hos kvinnor över 35 år* .. **Hud/ Hidradenit -** *Rökning* .. är riskfaktorer. **Lipidrubbning** - .. ökad risk för hjärtkärlssjukdom .. *rökning* .. Livsstilsråd är alltid motiverade vid lipidrubbning, oavsett om läkemedel sätts in eller ej .. *rökstopp* .. kan alltid rekommenderas .. Hög risk .. *rökare* .. **Matsmältningsorgan/Dyspepsi** - Patienter med refluxbesvär .. livsstilsåtgärder är av värde .. rökstopp .. **Munhålan** - svampinfektion predisponerande lokala faktorer .. *rökning* .. **Neurologi/ 1)** *Rökning* utgör en kraftig riskfaktor för **stroke.** *Rökstopp* närmast halverar risken för hjärt-kärlsjukdom.; **2)** .. *rökning* kan utlösa eller förvärra **RLS (restless leg syndrom).** **Osteoporos** - Allmänna åtgärder för att minska frakturrisk .. *Rökstopp* .. Riskfaktor *rökning* för fraktur .. Flera viktiga riskfaktorer – *rökning* .. Generella åtgärder vid osteoporos och frakturrisk .. *rökstopp* ..	1	0	1	1				1	1			1		1				1		1	1					1		1	1	1		1						1			1		
Stockholm - del 1 av 2 **1) Kloka Listan 2017**	**Stockholm, Tobak del 1 av 2** *Eget avsnitt "Levnadsvanor påverkar vår hälsa" (2 sidor)* **Andningsvägar/ 1) Astma hos vuxna** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats* ; **2) Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL)** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rökstopp* bromsar sjukdomens progress och är den enskilt viktigaste åtgärden. *Erbjud stödjande insats.* **Endokrinologi/Diabetes mellitus** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats.* **Graviditet/amning** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats* . **Gynekologi och bstetrik/ 1) Antikonception -** Hälsosamma levnadsvanor. *Rökning* ökar risken för venös trombos; **2) Fertilitetsbehandling** - Hälsosamma levnadsvanor. *Undvik rökning* på grund av ökad trombosrisk. **Hjärta och kärl/1) Prevention av hjärt-kärlsjukdom** - Hälsosamma levnadsvanor. Livsstilsförändringar är basen för kardiovaskulär prevention. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats* ; **2) Perifer artärsjukdom** - Hälsosamma levnadsvanor .. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats* . **Hud- och könssjukdomar/Psoriasis** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rökning* kan försämra psoriasis. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats.* **Infektioner/Nedre luftvägsinfektioner** - Hälsosamma levnadsvanor. *Ge rökare råd om rökstopp i samband med nedre luftvägsinfektioner.* **Matsmältningsorgan/ 1) Kronisk pankreasinsufficiens** - Hälsosamma levnadsvanor .. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats* ; **2) Inflammatoriska tarmsjukdomar** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rökstopp. Erbjud patienter med Crohns sjukdom strukturerad rökavvänjning.* ***Neurologi/ 1) Stroke*** - Hälsosamma levnadsvanor. Viktiga livsstilsfaktorer för både primär- och sekundärprevention av TIA/stroke: *Inte röka. Erbjud stödjande insats för dem som röker;* **2) *Multipel skleros (MS)*** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rökstopp rekommenderas* då *rökning* har visats öka risken för ett försämrat sjukdomsförlopp över tid. *Erbjud stödjande insats.*	1	1	0	0	1			1			1	1	1					1	1	1	1				1	1	1	1	1		1												
Stockholm - del 2 av 2 **1) Kloka Listan 2017**	**Stockholm, Tobak del 2 av 2** **Njursjukdomar/Prevention vid medicinsk njursjukdom** - Hälsosamma levnadsvanor. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats.* **Onkologi** - Hälsosamma levnadsvanor. Viktiga levnadsvanor för prevention av cancer. *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats.* **Osteoporos** - Hälsosamma levnadsvanor. Viktiga livsstilsfaktorer/åtgärder för prevention och behandling av osteoporos: *Rekommendera rökstopp och erbjud stödjande insats.* **Smärta och inflammation/Inflammatoriska system- och ledsjukdomar** - Hälsosamma levnadsvanor. Vid infl ammatoriska ledsjukdomar är levnadsvanor mycket viktiga .. *Rökning* ger sämre behandlingsresultat och ökar risken för komorbiditet. *Erbjud stödjande insats.* **Äldre och läkemedel/Alzheimers sjukdom** - Hälsosamma levnadsvanor .. *Rökning* har associerats med en ca 50–70 % ökad risk för demens, inklusive Alzheimers sjukdom.						1	1															1									1									1		1	Prevention vid medicinsk njursjukdom + Inflammatoriska system-och ledsjukdomar
Sörmland **1) Reklistan 2017. Rekommenderade läkemedel**	**Sörmland, Tobak** *Inledningsvis eget kapitel "Levnadsvanor" (3 sidor)* **Andningsorganen 1-2) Astma** och **KOL –** *rökstopp*	1	1	0	0																				1	1		1																

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	*Summa Rek Hjärt kärlsjukdom enl NR (kolumn O+P+R)*	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	*Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)*	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	*Summa Rek Psykiatri enl NR (kolumn AJ+AK)*	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Uppsala - del 1 av 2 **1) Rekommenderade läkemedel för vuxna 2016-2017**	**Uppsala , Tobak del 1 av 2** *Eget kapitel "Levnadsvanor" (8 sidor)* **Mag- & tarmsjukdomar/ 1 + 2) Ulcus + Ulcusprofylax.** Levnadsvanor. *Rökning* .. har satts i samband med en ökad risk för ulcus. *Man bör* därför *bedöma tobaksbruk .. och vid behov erbjuda patienten stöd till förändring ;* **3 + 4) Typ 1-diabetes + Typ 2-diabetes** - Levnadsvanor .. *Man bör* därför .. *regelbundet ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda stöd till förändring* av ohälsosamma levnadsvanor. **Hjärta & Kärl/ 1 + 2) Allmänt + Hjärtsvikt**- Levnadsvanor vid hjärt-kärlsjukdom. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ges hög prioritet för insatser riktade mot ohälsosamma levnadsvanor hos patienter med hjärt-kärlsjukdom. *Man bör* därför *regelbundet ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda erbjuda stöd till förändring* av ohälsosamma levnadsvanor; **3) Hypertoni** - Alla hypertoniker ska behandlas med åtgärder kring levnadsvanor, oavsett om läkemedel behövs som tillägg. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ges hög prioritet för insatser riktade mot ohälsosamma levnadsvanor hos patienter med hypertoni. *Man bör* därför *regelbundet ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda erbjuda stöd till förändring* av ohälsosamma levnadsvanor; **4) Hyperlipidemi** - Levnadsvanor. Förändrade levnadsvanor ingår alltid i behandlingen vid hyperlipidemi. *En bedömning av tobaksbruk .. ska* därför *göras* hos dessa patienter. *Vid behov erbjuds stöd till förändring.* **Hudsjukdomar/Psoriasis** - Levnadsvanor. .. Även *rökning* tycks bidra till uppkomsten av psoriasis .. *Bedömning av .. tobaksbruk bör ingå som del av omhändertagandet* hos patienter med psoriasis.	1	1	0	0				1					1	1	1	1				1	1								1														
Uppsala - del 2 av 2 **1) Rekommenderade läkemedel för vuxna 2016-2017**	**Uppsala , Tobak del 2 av 2** **Rörelseapparaten/ 1) Reumatoid artrit och SLE** - Levnadsvanor: Eftersom reumatoid artrit liksom SLE .. är kopplade till en ökad risk för kardiovaskulär sjukdom bör *rökstopp* ingå som en del av behandlingen hos patienter med dessa sjukdomar. *Rökning* tycks även medföra en ökad risk för att utveckla reumatoid artrit och det finns visst stöd för en koppling till sämre prognos och sämre effekt av läkemedel; **2) Osteoporos** - Levnadsvanor. .. *rökning* .. har en negativ påverkan på bentätheten. *Rökstopp* .. bör därför eftersträvas om detta är aktuellt. **Nervsystemet/ 1) Knä- och höftartros** - .. (Det) är viktigt att *behandla de riskfaktorer som går att påverka .. rökning ..;* **2) Restless legs syndrome (RLS)**. Mild RLS: I första hand rekommenderas icke-farmakologisk behandling (.. *undvik .. rökning*); **3) Psykos** - Levnadsvanor. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ges hög prioritet för insatser riktade mot ohälsosamma levnadsvanor hos patienter med **schizofreni.** *Man bör* därför *regelbundet ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda stöd till förändring* av ohälsosamma levnadsvanor; **4) Sömnstörning** - Levnadsvanor. *Rökstopp* .. delar av sömnhygieniska åtgärder med visad effekt vid insomni. *Man bör* därför *ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda stöd till förändring ;* **5) Depression** - Levnadsvanor. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ges hög prioritet för insatser riktade mot ohälsosamma levnadsvanor hos patienter med depression. *Man bör* därför *regelbundet ta upp frågor kring tobaksbruk .. och vid behov erbjuda stöd till förändring* av ohälsosamma levnadsvanor. **Allergi & andningsorganen/ 1) Astma** - Levnadsvanor: Hos patienter som *röker* är *rökstopp* en viktig åtgärd för att förhindra försämring av astman; **2) Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL) -** Levnadsvanor: .. *Rökstopp* är den enskilt viktigaste faktorn för bättre hälsa och prognos. **Munhålan/Profylax inför tandextraktion** - .. riskfaktorer .. *rökning* ..					1																		1	1		1		1		1		1	1	1	1	1	1			
Värmland **1) Rekommenderade läkemedel 2017** **2) Terapirekommendationer senast uppdaterade t om 2015-2018**	**Värmland 1-2a-c), Tobak** **1) Rekommenderade läkemedel 2017** **Hjärta och kärl/Ischemisk stroke/TIA** - *Rökstopp ..* **2) Terapirekommendationer** **Diabetes typ 2** - Livsstilsåtgärder med *rökstopp* .. är basen i behandlingen. .. Utöver glukoskontroll skall stor vikt läggas vid *rökstopp* .. **Hjärta-kärl/ 1) Dyslipidemi -** Tre viktiga ställningstaganden **-** Livsstilsråd angående exempelvis *rökstopp* .. är angeläget vid all form av kärlsjukdom; **2) Hypertoni** - Icke farmakologisk prevention såsom *rökfrihet* .. utgör grunden i all terapi; Diagnos .. När en hypertoni är konstaterad är det av vikt att kartlägga andra riskfaktorer .. Livsstilsfaktorer så som *rökning* .. är centrala; Icke-farmakologisk behandling: .. *sträva efter en rökfri patient* .. **Osteoporos** - Basbehandling till alla riskindivider består av att *påverka* livsstilsfaktorer såsom *rökning* .. ; .. Primär osteoporos orsakas av .. livsstilsfaktorer som *rökning ..;* Riskfaktorer för fraktur. Påverkbara: .. *Rökning* .. ; Icke-farmakologisk behandling. Basbehandling till alla riskindivider består av att *påverka* livsstilsfaktorer såsom *rökning;* Basbehandling består av: .. *Rökstopp* .. **Hjärtsvikt** - Ingen rekommendation om tobaksbruk **Äldre och läkemedel** - Ingen rekommendation om tobaksbruk	1	1	1	1				1						1		1		1		1												1											

Landsting/region: 1) Rek-lista 2) Andra till Ref-listan relaterade dokument	Tobaksbruk *- sökord "tobak" och "rök-"*	1) Rek-lista	1) Rek-lista med rek vid tobaksbruk	2) Andra dokument	2) Andra dokument med rek vid tobaksbruk	Rek Artros	Rek Cancer/NR	Rek Demens	Rek Diabetes/NR	Rek Genomgå operation/NR	Rek Gikt	Rek Graviditet, Amning och Föräldrar/NR	Rek Gynekologi (ej graviditet)	Rek Hjärt- kärlsjukdom (generellt)/NR	Rek Blodfettsrubbningar/NR	Rek Hjärtsvikt	Rek Högt blodtryck/NR	Rek Kranskärlssjukdom/NR	Rek TIA/stroke	Rek annan hjärt-kärlsjukdom	*Summa Rek Hjärt-kärlsjukdom ent NR (kolumn O+P+R)*	Rek Hudsjukdom/NR	Rek Huvudvärk	Rek Kronisk smärta/NR	Rek Leverpåverkan/NR	Rek Astma/NR	Rek KOL/NR	Rek annan lungsjukdom/NR	*Summa Rek NR Lungsjukdom (kolumn AA + AB + AC)*	Rek Mage/tarm	Rek Munhåla	Rek Neurologi	Rek Osteoporos	Rek Psykiatri - generellt	Rek Depression/NR - Depression/ångest	Rek Schizofreni/NR	Rek annan psykiatrisk sjukdom	*Summa Rek Psykiatri ent NR (kolumn AJ+AK)*	Rek Restless Legs Syndrome (RLS)	Rek Reumatoid artrit (RA)	Rek Äldre	Rek Övervikt/fetma/NR	Rek övriga diagnoser/tillstånd	Rek övriga diagnoser/tillstånd - specificerat
Västerbotten **1) Terapirekommendationer 2017**	**Västerbotten, Tobak** *Eget kapitel "Levnadsvanor" 5 sidor, exklusive Fysisk aktivitet som har ett eget kapitel* **Typ 2 diabetes** - *rökstopp* .. är grunden för all behandling av typ 2-diabetes. **Gynekologi** - *rökande kvinnor* rekommenderas annan metod (än p-piller) *efter 35 års ålder* p.g.a. att risken för hjärtinfarkt då ökar. **Hjärta och Kärl / 1) Hypertoni** - Livsstilsförändringar för alla individer med manifest blodtryck ≥ 140/90 mmHg*: Rökstopp ;* **2) Kronisk hjärtsvikt** - *Rökstopp;* **3) Icke ischemisk hjärtsjukdom** - Icke-farmakologisk behandling .. *Rökstopp;* **4) Lipidbehandling** - .. *rökstopp ..;* **5) Claudiocatio intermittens** - *rökstopp.* **Lunga/KOL** - Förekomst av riskfaktorer, främst *tobaksrökning* .. *Tobaksrök* är den klart viktigaste riskfaktorn för att utveckla KOL. *Rökstopp* är den viktigaste åtgärden. *Ett enkelt rådgivande samtal om rökning är varje läkares uppgift* .. Alla patienter med KOL-diagnos*: Rökstopp.* **Mage - tarm** - Riskfaktorer för gastrointestinal blödning .. *Rökning* .. **Osteoporos** - *Rökstopp.* **Urologi/Erektil dysfunktion** - *Modifiering av* kardiovaskulära riskfaktorer .. *rökning ..*	1	1	0	0				1				1	1	1	1	1			1	1						1		1	1			1										1	Erektil dysfuntion
Västernorrland **1) Mitt läkemedel 2017. Terapirekommendationer för hälso- och sjukvården i Västernorrland**	**Västernorrland, Tobak** *Inledningsvis eget kapitel "Levnadsvanor, rådgivning - allmänna rekommendationer"* (5 sidor) **Andningsorganen 1) Astma** - *Rökavvänjning;* **2) KOL** - Behandling .. *Rökstopp* är den enda åtgärd som bromsar sjukdomsprogressen vid KOL .. *Rökstopp ..* **Rörelseorganen/Osteoporos** - Vid riskbedömning är det *viktigt att väga in* även andra faktorer som .. *tobaks-vanor.*	1	1	0	0																					1	1		1				1											
Västmanland **1) Basläkemedel 2017. Rekommendationer vid preparatval för vuxna**	**Västmanland, Tobak (tecken för "Rekommendation om rökstopp")** **Matsmältningsorgan och ämnesomsättning/Typ 2-diabetes -** *rekommendation om rökstopp* **Hjärta och kärl/Hypertoni -** *rekommendation om rökstoppr* **Hud- och Könssjukdomar/Psoriasis -** *rekommendation om rökstopp* **Andningsorganen - 1) Astma -** *rekommendation om rökstopp* **, 2) KOL -** *rekommendation om rökstopp*	1	1	0	0				1								1				1	1				1	1		1															
Västra Götalandsregionen **1) REKlistan 2017** **2) Informationsmaterial till REKlistan 2017**	**Västra Götalandsregionen 1-2), Tobak** **1) REKlistan 2017** **Allergi – Andning – ÖNH/Terapiråd 1) Allmänt om Astma/KOL:** *Rökstopp* är nödvändigt vid astma/KOL. **Diabetes** - Nydiagnosticerad patient har normalvärden som mål. Livsstilsåtgärder *(rökstopp* ..) är behandlingsbasen. **Hjärta - kärl/** - 1) Terapiråd .. Vid all forma av hjärtkärlsjukdom rekommenderas *rökstopp* -; 2) Terapiråd .. **Sekundärprofylax vid ischemisk hjärtsjukdom.** För patienter med ischemisk hjärtsjukdom är förebyggande av nya händelser av största betydelse för gott långtidsresultat .. *rökstopp* .. **Neurologi/Sekundärprofylax vid Stroke/TIA -** Terapiråd: *Påverka och behandla* riskfaktorer såsom .. *rökning* **..** **Osteoporos/** - Terapiråd .. Riskfaktorer .. *rökning* .. Reumatologi - Terapiråd. Riskfaktorer. Det tycks finnas en samband mellan *rökning* och förhöjd risk att insjukna i reumatoid artrit (RA). **2) Informationsmaterial till REKlistan 2017** **Terapigrupp Allergi-Andning-ÖNH** - **1)** *Rökstopp* .. viktigt vid astma och KOL; **2)** *Rökstopp* vid **astma:** Förbättrar astmakontrollen och minskar risken att utveckla permanent nedsättning av lungfunktionen hos astmatiker; **3)** *Rökstopp* vid **KOL**: Nödvändigt och den viktigaste behandlingsåtgärden. **Terapigrupp diabetes** - .. viktigt med tidig och intensiv behandling. Gäller .. livsstilsåtgärder inkl. *rökstopp.*	1	1	1	1				1					1				1	1		1					1	1		1				1							1				
Örebro **1) Rekommenderade läkemedel 2016-2017**	**Örebro, Tobak** **Hjärta och kretslopp/ 1)** Icke farmakologisk behandling vid kardiovaskulär sjukdom. *Tobak. Identifiera tobaksbruk. Erbjud alltid rökslutarstöd* ..; **2) Angina pectoris** - Man bör .. *se över patientens riskprofil* för hjärt-kärlsjukdom, *avseende .. rökning ..;* **3) Medel som påverkar serumlipidnivåerna** - Farmakologisk behandling av lipidrubbning ska alltid kombineras med icke-farmakologisk behandling avseende .. *Tobak. Identifiera tobaksbruk. Erbjud alltid rökslutarstöd . .* **Urin/könsorgan** - Läkare ska ta ställning till **antikonceptionsbehandling** vid: .. *Anamnes på rökning.* **Nervsystemet/ 1) Schizofreni** - Förebyggande av metabola biverkningar vid antipsykotisk medicinering .. För att minska utveckling av hjärt-kärlsjukdom och diabetes bör program implementeras för att *förändra riskbeteenden som rökning* .. hos personer med schizofreni ..; **2) Medel vid behandling av beroendetillstånd./Medel vid nikotinberoende:** .. *Hjälp patienten att utforma en personlig "sluta röka-plan" ..* **Andningsorganen/KOL** - Den vanligaste orsaken är mångårig *tobaksrökning.* De tre viktigaste hörnstenarna vid behandling av KOL är *rökavvänjning.* Den enda kausalbehandlingen, som också har störst betydelse över tid, är *rökstopp.*	1	1	0	0								1	1	1			1			1						1		1							1		1						
Östergötland **1) Rek-listan 2017**	**Östergötland, Tobak** *Egen tryckt skrift "Levnadsvanor. Rekommendationer från Hälsorådet" (5 sidor)* **Andningsorganen - Kroniskt obstruktiv luftvägssjukdom, KOL -** *Rökstopp* är den viktigaste behandlingen vid KOL.	1	1	0	0																					1		1															
Summeringar		**20**	**19**	**5**	**5**	**2**	**2**	**1**	**15**	**3**	**0**	**3**	**8**	**9**	**9**	**4**	**11**	**5**	**6**	**4**	**15**	**6**	**1**	**3**	**0**	**9**	**19**	**3**	**19**	**7**	**5**	**1**	**13**	**2**	**2**	**3**	**1**	**3**	**4**	**2**	**1**	**4**	**3**	